

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Bilinmeyen Kelimeleri Anlamlandırma Sürecinde Başvurdukları Stratejiler

Elif Aktaş*

Ahmet Turan Eş**

MAKALE BİLGİSİ

Geliş: 27.10.2025
Düzeltilme: 4.02.2026
Kabul: 4.02.2026
Doi: 10.31464/jlere.1811867

Anahtar Sözcükler:

*Yabancı dil olarak Türkçe
öğretimi
çıkartım stratejileri
kelime öğretimi*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okuduklarını anlamlandırma sürecinde anlamını bilmedikleri sözcüklerle karşılaştıklarında başvurdukları stratejileri belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin güneyinde bulunan bir devlet üniversitesinin Türkçe Öğretim Merkezi'nde (TÖMER) öğrenim gören B2 ve C1 düzeyinde 59 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, 2023–2024 eğitim-öğretim döneminde altı aylık süre içerisinde toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Ülper ve Çetinkaya (2020) tarafından geliştirilen 14 maddelik dördümlü Likert tipi anket kullanılmıştır. Ankette öğrencilerin anlamını bilmedikleri sözcüklerle karşılaştıklarında başvurdukları stratejiler ile bağlam temelli tahmin stratejisinde yararlandıkları ipuçlarına yönelik maddeler yer almaktadır. Araştırma, betimsel tarama modeliyle yürütülmüş; veriler yüzde, frekans ve ki-kare analizleri kullanılarak çözümlenmiştir. Bulgular, B2 ve C1 düzeyindeki öğrencilerin bilinmeyen sözcüklerin anlamını çoğunlukla bağlamdan hareketle metnin ya da paragrafın bütününe dikkate alarak belirlemeye çalıştıklarını ortaya koymaktadır.

Bilgilendirme

Bu makale, 24-26 Ekim 2024 tarihleri arasında Şanlıurfa'da gerçekleştirilen 16. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

Yayın Etiği Bilgilendirme

Bu çalışma için Etik Kurul onayı alınmıştır: Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu, Tarih: 12.11.2024, Toplantı No: 215538 E.

Yazarların Katkı Oranı

Bu çalışmaya birinci yazar %60, ikinci yazar %40 oranında katkı sunmuştur.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Gönderim

Aktaş, E. ve Eş, A. T. (2026). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin bilinmeyen kelimeleri anlamlandırma sürecinde başvurdukları stratejiler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 12 (1), 76-95.

* Prof. Dr., ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5573-2274>, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ABD, elif.aktas@alanya.edu.tr

** Arş. Gör., ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7225-3934>, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ABD, turan.es@alanya.edu.tr

Giriş

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, öğrencilerin dört temel dil becerisini eşit oranda geliştirmek esastır. Bununla birlikte öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmek de dil öğretiminin temel hedeflerden biridir. Çünkü söz varlığı; öğrencilerin yazılı ve sözlü iletişim kurmada, okudukları ve dinledikleri bir metni anlamlandırmada oldukça önemli unsurlardan biridir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okudukları veya dinledikleri bir metni anlayabilmeleri için metinde geçen kelimelerin anlamlarını da bilmeleri gerekmektedir. Yeterli söz varlığına sahip olmamak, öğrenciler için metinleri okuma ve anlama sürecinde temel sorunlardan biri olarak kabul edilir (Büyükkız & Hasırcı, 2013). Ancak yabancı dil öğrenen bir birey için her kelimenin anlamını bilmek mümkün değildir. Öğrencilerin bir metinde çok sayıda bilinmeyen kelimeyle karşılaştıklarında okumaya yönelik olumsuz tutumlar geliştirmelerini önlemek için bağlamsal tahmin stratejilerinin öğretilmesi önemlidir. Bu stratejiler sayesinde öğrenciler, yabancı dil öğrenme sürecinde kendilerine uygun kelime öğrenme stratejileri geliştirebilirler. Bilinmeyen kelimelerin anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin etme, bağlamsal çıkarım stratejileri arasında en sık kullanılan ve en yararlı yöntemlerden biri olarak öne çıkmaktadır (Biçer & Polatcan, 2015).

Okuma, sadece görme veya seslendirme eylemi olmayıp algılama, kavrama ve anlamlandırma süreçlerini kapsayan; analiz, sentez gibi üst düzey becerileri harekete geçiren çok boyutlu bir eylemdir (Güneş, 2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisi, metinle etkileşim kurmayı gerektiren aktif bir süreçtir. Bu aşamada okuyucu harfleri görme ve seslendirmenin ötesinde anlamı çözmeye çalışır çünkü okuma, neticesinde anlama gerçekleşmedikçe seslendirme düzeyinde kalır. Anlama, okuyucu ile metin arasındaki etkileşimi gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte, okuyucular metindeki kelimeleri çözer ve ardından kelimelerin anlamları üzerinde düşünerek metni otomatik olarak kavramaya çalışırlar. Başka bir deyişle, okuyucular basılı materyale baktıklarında, yazılı sembollerini çözmeye ve bunların anlam ilişkileri hakkında düşünerek metni çözmeye çalışırlar. Anlama ve anlamlandırma stratejileri içerisinde yer alan en yaygın uygulama, sözcük öğretimidir. Metin içerisinde yer alan bir sözcüğün anlamını tahmin etme, onu bağlamından yola çıkarak anlamlandırma ve bir cümle içerisinde kullanma, sözcük öğretimi stratejisi olarak adlandırılır (Cemiloğlu & Ogur, 2016).

Yabancı dil öğrencisi, metindeki kelimelerin anlamını bilmeden metnin iletmek istediği mesaja ulaşamaz. Bu nedenle söz varlığı, okuduğunu anlama becerisinin temel bir unsurudur. Okuduğunu anlama becerisi ile kelime bilgisi arasındaki yakın ilişki nedeniyle, okuyucular bir metindeki kelimeleri ne kadar çok tanırsa metnin anlamını o kadar iyi yapılandırır.

Basılı materyaldeki zor kelimelerin oranı, metnin zorluk seviyesini gösterirken bir okuyucunun genel kelime bilgisi, metni anlama seviyesini gösterir Ülper ve Kıraz'a (2018) göre bir metinde yaklaşık %5 dolayında sözcüğün bilinmemesi, metnin anlaşılmasına engel olmamaktadır. Ancak bu oranın üstünde bir durum söz konusu olduğunda metnin anlaşılması da güçleşmektedir. Bu nedenle kelime tanıma eksikliği, bir öğrencinin okuma sürecindeki gelişimi için açık ve ciddi bir engeldir ve yeterli kelime bilgisine sahip olmak,

öğrencinin bir metni anlamada sorun yaşadığında okuduğunu anlama sorununu çözmenin en iyi yoludur. Ancak yabancı bir dil öğrencisi için okuduğu metindeki tüm kelimelerin anlamını bilmek mümkün değildir. Bu aşamada öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimelerle karşılaştıklarında birtakım çıkarım ve tahmin stratejilerine başvurmaları gerekmektedir. Dolayısıyla yabancı dil öğrenme sürecinde gerek öğreticilerin gerekse öğrencilerin bu stratejiler hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çünkü hem okuduğunu anlama becerisi kazanmak hem de sözcük dağarcığını geliştirmek için sözcüksel çıkarım stratejilerine başvurmak gereklidir. Ancak sözcüksel çıkarım stratejilerini verimli bir biçimde kullanabilmek için de yeterli düzeyde söz varlığına sahip olmak gereklidir (Ülper & Çetinkaya, 2020). Öğrencilerin sözcük öğrenme stratejilerini öğrenmesi ve bunları öğretmenden bağımsız bir biçimde kullanması onların çok sayıda sözcük öğrenebilmesini olanaklı kılar (Biçer & Polatcan, 2015). Bunun için öğretmenler, söz konusu stratejileri önce model öğretimi ile tanıtıp göstermeli, öğrencilerin düzey ve becerilerini gözleterek ve sıralayarak öğretmeli, sınıf içi etkinliklerle de sık sık bu stratejilerin kullanımını gerektirecek fırsatlar yaratmalı ve bağımsız kullanımı güdülemelidir (Büyükahıska & Çebi Kozallık, 2018). Nitekim, kelime öğrenme stratejileri öğretiminin yabancı dil öğrenenlerin kelime öğrenme ve strateji kullanımına olumlu katkılar sağladığı araştırmalarla ortaya konmuştur (Serçe, 2019).

Bilinmeyen kelimeleri anlamlandırma stratejileri, öğrenenlerin anlamını bilmedikleri her yeni kelime için öncelikle sözlüğe başvurmadan, mevcut dil bilgileri ve bağlamsal ipuçlarıyla anlam çıkarabilmelerini sağlamaktadır. Bu stratejiler; bağlamdan hareketle tahmin yürütme, sözcüğü göz ardı etme, not alma, öğretmen veya bir arkadaştan yardım isteme, sözcüğün kendi içinde ipuçları arama, dil bilgisel ipuçlarından yararlanma, benzer sözcüklerle ilişki kurma, metnin genel anlamından yararlanma gibi çok yönlü bilişsel süreçleri içermektedir (Ülper & Çetinkaya, 2020). Bu yönüyle söz konusu stratejiler, öğrenen özerkliğini desteklemekte ve öğrenenlerin dili daha etkin, kalıcı ve işlevsel bir biçimde kullanmalarına katkı sunmaktadır. Brown'a (2001) göre de sözcük öğretiminde öğrencilerin sözcükleri bağlam içerisinde öğrenmelerine yardım etmek, iki dilli sözlüklerin rolünü azaltmak, öğrencilerin sözcük tahmin etmelerinde stratejiler oluşturmalarını teşvik etmek, etkili bir sözcük öğretimi için gerekli hususlardandır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bilinmeyen kelimeleri anlamlandırma stratejilerinin önemi, Türkçenin eklemeli yapısı ve zengin söz varlığı göz önünde bulundurulduğunda daha da belirginleşmektedir. Öğrenenlerin bu yapısal özellikleri fark ederek kelime anlamına ulaşabilmeleri, dilsel farkındalıklarını artırmakta ve yeni kelimelerin öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle, bilinmeyen kelimeleri anlamlandırma stratejilerinin öğretim sürecine bilinçli ve sistematik bir şekilde dâhil edilmesi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde niteliği artıracak temel unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

CEFR (2020), yabancı dil öğretiminde metnin anlamına ulaşmak için birtakım dilsel ipuçlarından yararlanmanın önemine vurgu yapmaktadır. Bu doğrultuda kelimenin kökü, ön ek ve son ekler, zamansal ve mantıksal bağlayıcılardan hareketle metnin anlamına ulaşılabilir. Dolayısıyla CEFR (2020), metni anlamlandırma sürecinde öğrencilerin bilinmeyen kelimelerin anlamını tahmin etmede bağlamı ve kalıplaşmış

ifadelerin anlam ve işlevini göz önünde bulundurmayı tavsiye etmektedir. Tahmin stratejileri içerisinde de dil bilgisel ve sözcüksel ipuçlarını kullanma, önemli bir yer tutmaktadır.

İlgili alan yazınında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin kullandıkları kelime öğrenme stratejileriyle ilgili bazı çalışmalara rastlanmaktadır (Apaydın, 2007; Büyükkız & Hasırcı, 2013; Demirel, 2013; Tok & Yığın, 2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin kelime öğrenme stratejilerini konu alan çalışmalar ise görece daha kısıtlıdır. Bu bağlamda Ülper ve Çetinkaya'nın (2020) çalışması dikkat çekmektedir. Çalışmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin okuma sürecinde bilinmeyen sözcüklerle karşılaşınca başvurdukları çıkarım stratejilerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. C1 düzeyinde Türkçe öğrenen 43 öğrenci ile yürütülen araştırmanın sonucuna göre öğrenciler, en çok bağlamdan yararlanarak sözcüğün anlamına ulaşmaya çalışmaktadır. Diğer bir çalışmada ise Apaydın (2007) ulamsal sözcük öğretimine yönelik bir uygulama gerçekleştirmiş ve sözcüklerin birbirlerinden kopuk olarak değil kavramsal ve çağrışımsal ilişkilendirmeler eşliğinde öğretildiğinde bellekte daha kalıcı olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada öğretilecek söz varlığı unsurlarının belirli bir örgütlenme içinde ve belirli kavramsal ya da çağrışımsal ilişkilendirmeler içeren bir düzen içinde sunulması kalıcılığı sağlayan temel etmen olarak ortaya çıkmıştır. Demirel (2013) ise yabancı öğrencilere yönelik sözcük öğretiminde anlamca birbirleriyle ilişkili ve tematik bir söz varlığı etrafında gerçekleştirilen öğretimin anlamca birbirinden bağımsız sözcüklerin öğretimine kıyasla daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamı bilinmeyen kelimelerle karşılaştıklarında kullandıkları çıkarım stratejilerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi ve alt problemler şu şekilde ifade edilmiştir:

1. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin bilinmeyen kelimeleri anlamlandırmada başvurdukları stratejiler nelerdir?
2. Bu stratejilerin kullanımı yaşa, cinsiyete ve dil seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma, betimsel tarama modeli şeklinde tasarlanmıştır. Betimsel tarama modeli, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Genellikle tarama (survey) araştırmaları olarak da bilinen bu modelde, ele alınan olaylar ve durumlar ayrıntılı bir biçimde araştırılmaktadır (Erkuş, 2005). Karasar (2007), genel tarama modellerini; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkındaki genel yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek (ya da örneklem) üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin bilinmeyen kelimeleri anlamlandırma sürecinde başvurdukları stratejileri belirlemek amaçlandığı için tarama modeli tercih edilmiştir.

Yayın Etiği

Çalışma, Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak yürütülmüştür. Bu doğrultuda çalışma için Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 12.11.2024 tarihli ve 215538 E. No'lu yazısı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma kümesi, Türkiye'nin güneyinde bulunan bir devlet üniversitesinin Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (TÖMER) yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 59 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada, araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen ölçütleri karşılayan katılımcılara ulaşmak amacıyla amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tercih edilmiştir (Patton, 2015). Bu kapsamda aşağıda belirlenen ölçütleri karşılayan öğrenciler, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur:

- Türkiye'nin güneyinde yer alan bir devlet üniversitesine bağlı Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (TÖMER) yabancı dil olarak Türkçe öğreniyor olmak,
- En az B1 düzeyinde Türkçe dil yeterliğine sahip olmak,
- Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek.

Katılımcıların yalnızca B2 ve C1 düzeyinden seçilmesinin nedeni ise bu seviyedeki öğrencilerin sözcük bilgisinin temel düzey dil kullanıcılarına göre daha fazla olmasıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim temel düzeydeki (A düzeyi) yabancı öğrenciler, sözcük bilgisi sınırlı olduğundan çıkarım stratejilerini kullanmak yerine daha çok sözlüğe bakma eğilimindedirler. CEFR'e (2020) göre de B düzeyinden itibaren yabancı dil öğrencilerinin bağlamsal, dil bilgisel ve sözcüksel ipuçlarını kullanarak kelimelerin anlamlarını tahmin etme ve çıkarım yapma becerisine sahip olmaları beklenmektedir. Bu nedenle araştırmanın çalışma kümesi olarak B2 ve C1 düzeyinde öğrenciler tercih edilmiştir. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, seviye ve uyruk açısından dağılım özellikleri Çizelge 1'de verilmiştir:

Çizelge 1. Çalışma kümesinin özellikleri

		n	%
Seviye	C1	26	44,1
	B2	33	55,9
Cinsiyet	Kadın	25	42,4
	Erkek	34	57,6
Yaş	20 yaş ve altı	31	52,5
	21-30 yaş	19	32,2
	31 yaş ve üstü	9	15,3
Milliyet	Rusya	12	20,3

Kazakistan	11	18,6
İran	7	11,9
Ukrayna	6	10,2
Azerbaycan	4	6,8
Afganistan	3	5,1
Suriye	3	5,1
Gabon	3	5,1
Lübnan	2	3,4
Ürdün	2	3,4
Filistin	1	1,7
Türkmenistan	1	1,7
Tacikistan	1	1,7
Irak	1	1,7
Estonya	1	1,7
Belarus	1	1,7

Çizelge 1'e göre çalışma kümesindeki öğrencilerin %44,1'i C1, %55,9'u B2 seviyesinde; %42,4'ü kadın, %57,6'sı erkek; %52,5'i 20 yaş ve altında, %32,2'si 21-30 yaş aralığında, %15,3'ü 31 yaş ve üstüdür. Ayrıca öğrencilerin %20,3'ünün milliyeti Rusya, %18,6'sının Kazakistan, %11,9'unun İran, %10,2'sinin Ukrayna, %6,8'inin Azerbaycan, %5,1'inin Afganistan, Suriye, Gabon, %3,4'ünün Lübnan, Ürdün, %1,7'sinin Filistin, Türkmenistan, Tacikistan, Irak, Estonya ve Belarus olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplaması ve Çözümlemesi

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin bilinmeyen sözcüklerle karşılaşınca başvurdukları stratejileri belirlemek için Qian (2004) tarafından geliştirilen ve Ülper ve Çetinkaya (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan 14 maddelik 4'lü Likert tipi bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk 8 maddesi Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında kullandıkları stratejileri belirlemeye yöneliktir. Diğer 6 madde ise öğrencilerin bilinmeyen bir sözcüğün anlamını tahmin ederken kullandıkları stratejileri belirlemeye yöneliktir.

Anketin geliştirme aşamasında çeviriye uygunluk ve anlaşılabilirlik açısından uzman görüşü alınmış ve ön uygulama yapılmıştır. Uzman görüşlerinin ardından anketin kapsam geçerlik indeksi 1.00 olarak hesaplanmıştır. 80 ve üzeri sayısal değer yeterli görüldüğü için anketin kapsam geçerliliğinin sağlandığı tespit edilmiştir (Ülper & Çetinkaya, 2020).

Veriler, 6 aylık bir zaman dilimi içerisinde farklı zamanlarda 3 kur dönemi boyunca araştırmacılar tarafından sınıf ortamında toplanmıştır. Öğrenciler, gönüllülük esasına göre formları doldurmuş, öğretici de gerekli gördüğü yerlerde açıklama

yapmıştır. Her bir anketin doldurulması yaklaşık 10-15 dk sürmüştür. Verilerin analizinde yüzde ve frekans analizi ile ki-kare analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında hangi çıkarım stratejilerini kullandıklarına ilişkin anket maddelerine verdikleri yanıtların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Çizelge 2’de verilmiştir:

Çizelge 2. Anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaşıldığında başvuru çıkarım stratejilerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Anket Maddeleri		f	%	$\bar{X}$	S.s.	Anlamı
Türkçe- Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	Hiç	2	3,4	3,44	,772	Sıklıkla
	Nadiren	4	6,8			
	Bazen	19	32,2			
	Sıklıkla	34	57,6			
Türkçe-Türkçe türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	Hiç	22	37,3	2,14	1,106	Nadiren
	Nadiren	17	28,8			
	Bazen	10	16,9			
	Sıklıkla	10	16,9			
Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.	Hiç	0	0,0	3,41	,673	Sıklıkla
	Nadiren	6	10,2			
	Bazen	23	39,0			
	Sıklıkla	30	50,8			
Sözcüğü göz ardı ederim.	Hiç	17	28,8	1,97	,787	Nadiren
	Nadiren	29	49,2			
	Bazen	11	18,6			
	Sıklıkla	2	3,4			
Öğretmenden yardım isterim.	Hiç	2	3,4	2,98	,820	Bazen
	Nadiren	14	23,7			
	Bazen	26	44,1			
	Sıklıkla	17	28,8			
Bir arkadaşımın yardım isterim.	Hiç	2	3,4	3,19	,880	Bazen
	Nadiren	12	20,3			
	Bazen	18	30,5			
	Sıklıkla	27	45,8			
Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.	Hiç	3	5,1	3,14	,899	Bazen
	Nadiren	11	18,6			
	Bazen	20	33,9			
	Sıklıkla	25	42,4			
Sözcüğü bir yere not ederim.	Hiç	6	10,2	3,10	1,012	Bazen
	Nadiren	9	15,3			
	Bazen	17	28,8			
	Sıklıkla	27	45,8			

Çizelge 2’de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında “Türkçe-Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.” ve “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.” maddelerine “sıklıkla”,

“Öğretmenden yardım isterim.”, “Bir arkadaşımın yardım isterim.” “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” ve “Sözcüğü bir yere not ederim.” maddelerine “bazen”, “Türkçe-Türkçe türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.” ve “Sözcüğü göz ardı ederim.” maddelerine “nadiren” olarak yanıt verdikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcikle karşılaştığında sözcükleri tahmin etmede kullandıkları stratejilere ilişkin anket maddelerine verdikleri yanıtların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Çizelge 3’te sunulmuştur:

Çizelge 3. Anlamı bilinmeyen bir sözcüğü tahmin etmeye çalışırken kullanılan stratejilere ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Anket Maddeleri		f	%	$\bar{x}$	S.s.	Anlamı
Herhangi bir dil bilgilisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim	Hiç	3	5,1	2,78	,892	Bazen
	Nadiren	22	37,3			
	Bazen	19	32,2			
	Sıklıkla	15	25,4			
Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.	Hiç	0	0,0	3,36	,637	Sıklıkla
	Nadiren	5	8,5			
	Bazen	28	47,5			
	Sıklıkla	26	44,1			
Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.	Hiç	0	0,0	3,47	,537	Sıklıkla
	Nadiren	1	1,7			
	Bazen	29	49,2			
	Sıklıkla	29	49,2			
Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.	Hiç	5	8,5	2,73	,962	Bazen
	Nadiren	22	37,3			
	Bazen	16	27,1			
	Sıklıkla	16	27,1			
Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.	Hiç	8	13,6	2,68	1,008	Bazen
	Nadiren	18	30,5			
	Bazen	18	30,5			
	Sıklıkla	15	25,4			
Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.	Hiç	0	0,0	3,47	,537	Sıklıkla
	Nadiren	1	1,7			
	Bazen	29	49,2			
	Sıklıkla	29	49,2			

Çizelge 3’te Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcikle karşılaştığında sözcükleri tahmin etmeye çalışırken “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” maddelerine “sıklıkla”, “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.” ve “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddelerine “bazen” yanıtlarını verdikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında sözcükleri tahmin etmede kullandıkları stratejilerin dil seviyelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Çizelge 4’te sunulmuştur:

Çizelge 4. Anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaşıldığında kullanılan tahmin stratejilerinin dil seviyelerine göre farkına ilişkin değerler

		Ki-kare	p
1	Türkçe- Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	5,237	,155
2	Türkçe-Türkçe türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	1,908	,592
3	Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.	1,366	,505
4	Sözcüğü göz ardı ederim.	8,313	,040
5	Öğretmenden yardım isterim.	1,692	,639
6	Bir arkadaşımın yardım isterim.	6,934	,074
7	Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.	9,618	,022
8	Sözcüğü bir yere not ederim.	3,809	,283

Çizelge 4’ten hareketle araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe seviyelerine göre anketin “Sözcüğü göz ardı ederim.” ve “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” maddelerine verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin ki-kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu, öğrencilerin Türkçe seviyelerine göre anketin “Sözcüğü göz ardı ederim.” ve “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark varken anketin diğer maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Anketin “Sözcüğü göz ardı ederim.” maddesine C1 seviyesindeki öğrencilerin %19,2’si “hiç”, %42,3’ü “nadiren”, %34,6’sı “bazen”; B2 seviyesindeki öğrencilerin %36,4’ü “hiç”, %54,5’i “nadiren”, %6,1’i “bazen” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Sözcüğü göz ardı ederim.” maddesini B2 seviyesindeki öğrencilerin C1 seviyesindeki öğrencilere göre daha az kullandıkları söylenebilir.

Anketin “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” maddesine C1 seviyesindeki öğrencilerin %30,8’i “nadiren”, %42,3’ü “bazen”, %26,9’u “sıklıkla”; B2 seviyesindeki öğrencilerin %9,1’i “nadiren”, %27,3’ü “bazen”, %54,5’i “sıklıkla”, yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak C1 seviyesindeki öğrenciler B2 seviyesindeki öğrencilere göre ‘sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları arama’ stratejisini daha fazla kullandıkları söylenebilir.

Öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında kullandıkları çıkarım stratejilerinin cinsiyete göre fark olup olmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Çizelge 5’te sunulmuştur:

Çizelge 5. Anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaşıldığında kullanılan stratejilerinin cinsiyete göre farkına ilişkin bulgular

		Ki-kare	p
1	Türkçe- Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	8,183	,042
2	Türkçe-Türkçe türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	1,955	,582
3	Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.	9,126	,010
4	Sözcüğü göz ardı ederim.	3,347	,341
5	Öğretmenden yardım isterim.	8,701	,034
6	Bir arkadaşımın yardım isterim.	5,799	,122
7	Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.	13,452	,004
8	Sözcüğü bir yere not ederim.	12,921	,005

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre anketin “Türkçe-Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.”, “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.”, “Öğretmenden yardım isterim.”, “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” ve “Sözcüğü bir yere not ederim.” maddelerine verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin ki-kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin cinsiyetlerine göre anketin “Türkçe- Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.”, “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.”, “Öğretmenden yardım isterim.”, “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” ve “Sözcüğü bir yere not ederim.” maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark varken anketin diğer maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Anketin “Türkçe-Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.” maddesine kadın öğrencilerin %8’i “nadiren”, %12’si “bazen”, %76’sı “sıklıkla”, erkek öğrencilerin %5,9’u “nadiren”, %47,1’i “bazen”, %44,1’i “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Türkçe-Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.” maddesine kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.” maddesine kadın öğrencilerin %16’sı “nadiren”, %56’sı “bazen”, %28’i “sıklıkla”; erkek öğrencilerin %5,9’u “nadiren”, %26,5’i “bazen”, %67,6’sı “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.” maddesine erkek öğrenciler, kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Öğretmenden yardım isterim.” maddesine kadın öğrencilerin %20’si “nadiren”, %32’si “bazen”, %48’i “sıklıkla”; erkek öğrencilerin %26,5’i “nadiren”, %52,9’u “bazen”, %14,7’si “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Öğretmenden yardım isterim.” maddesine kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” maddesine kadın öğrencilerin %28’i “nadiren”, %52’si “Bazen”, %16’sı “sıklıkla”; erkek öğrencilerin %11,8’i “nadiren”, %20,6’sı “bazen”, %61,8’i “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” maddesine erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Sözcüğü bir yere not ederim.” maddesine kadın öğrencilerin %4’ü “nadiren”, %20’si “bazen”, %72’si “sıklıkla”, erkek öğrencilerin %23,5’i “nadiren”, %35,3’ü “bazen”, %26,5’i “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Sözcüğü bir yere not ederim.” maddesine kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcikle karşılaştığında kullandıkları çıkarım stratejilerinin yaşlara göre fark olup olmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Çizelge 6’da sunulmuştur:

Çizelge 6. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcikle karşılaştığında kullandıkları çıkarım stratejilerinin yaşlara göre farkına ilgili bulgular

	Ki-kare	p
--	---------	---

1	Türkçe- Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	3,580	,733
2	Türkçe-Türkçe türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.	12,406	,053
3	Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.	3,974	,410
4	Sözcüğü göz ardı ederim.	12,184	,058
5	Öğretmenden yardım isterim.	2,220	,898
6	Bir arkadaşından yardım isterim.	15,652	,016
7	Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.	5,922	,432
8	Sözcüğü bir yere not ederim.	6,072	,415

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yaşlarına göre anketin “Bir arkadaşından yardım isterim.” maddesine verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin ki-kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yaşlarına göre anketin “Bir arkadaşından yardım isterim.” maddesine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark varken anketin diğer maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Anketin “Bir arkadaşından yardım isterim.” maddesine 20 yaş ve altındaki öğrencilerin %38,7’si “sıklıkla”, %32,3’ü “bazen”, %29’u “nadiren”, 21-30 yaşındaki öğrencilerin %52,6’sı “sıklıkla”, %36,8’i “bazen”, %10,5’i “nadiren”, 31 yaş ve üstündeki öğrencilerin %55,6’sı “sıklıkla”, %11,1’i “bazen”, %11,1’i “nadiren” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Bir arkadaşından yardım isterim.” maddesine 21-30 yaşındaki ve 31 yaş ve üstündeki öğrenciler 20 yaş ve altındaki öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcikle karşılaştığında kullandıkları tahmin stratejilerinin dil seviyelerine göre fark olup olmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Çizelge 7’de sunulmuştur:

Çizelge 7. Anlamı bilinmeyen sözcükleri tahmin ederken başvuru çıkartım stratejilerinin dil seviyelerine göre farkına ilişkin değerler

		Ki-kare	p
9	Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim	7,967	,047
10	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.	4,884	,087
11	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.	1,081	,582
12	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.	5,732	,125
13	Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.	8,162	,043
14	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.	5,278	,071

Öğrencilerin dil seviyelerine göre anketin “Herhangi bir dil bilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim” ve “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddelerine verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin ki-kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu, öğrencilerin Türkçe seviyelerine göre anketin “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim” ve “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında

fark varken anketin diğer maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Anketin “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.” maddesine C1 seviyesindeki öğrencilerin %7’si “hiç”, %53,8’ü “nadiren”, %26,9’u “bazen”, %11,5’i “sıklıkla”; B2 seviyesindeki öğrencilerin %3’ü “hiç”, %24,2’si “nadiren”, %36,4’ü “bazen”, %36,4’ü “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.” maddesine B2 seviyesindeki öğrenciler, C1 seviyesindeki öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddesine C1 seviyesindeki öğrencilerin %30,8’i “nadiren”, %19,2’si “bazen”, %23,1’i “sıklıkla”; B2 seviyesindeki öğrencilerin %30,3’ü “Nadiren”, %39,4’ü “bazen”, %27,3’ü “sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddesine B2 seviyesindeki öğrenciler, C1 seviyesindeki öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt verdikleri söylenebilir.

Öğrencilerin anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında kullandıkları tahmin stratejilerinin cinsiyetlerine göre aralarındaki fark olup olmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Tablo 8’de sunulmuştur:

Tablo 8. Anlamı bilinmeyen sözcükleri tahmin ederken başvuru çıkartım stratejilerinin cinsiyete göre farkına ilişkin değerler

		Ki-kare	p
9	Herhangi bir dil bilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.	10,217	,017
10	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.	10,196	,006
11	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.	12,681	,002
12	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.	10,094	,018
13	Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.	8,218	,042
14	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.	12,681	,002

Araştırmaya katılan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin cinsiyetlerine göre anketin “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.”, “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” maddelerine verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait ki-kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin cinsiyetlerine göre anketin “Türkçe- Ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.”, “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.”, “Öğretmenden yardım

isterim.”, “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” ve “Sözcüğü bir yere not ederim.” maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark varken anketin diğer maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Anketin “Herhangi bir dil bilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.” maddesine kadın öğrencilerin %56’sı “Nadiren”, %28’i “Bazen”, %8’i “Sıklıkla”, erkek öğrencilerin %23,5’i “Nadiren”, %35,3’ü “Bazen”, %38,2’si “Sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.” maddesine erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.” maddesine kadın öğrencilerin %12’si “Nadiren”, %68’i “Bazen”, %20’si “Sıklıkla”, erkek öğrencilerin %5,9’u “Nadiren”, %32,4’ü “Bazen”, %61,8’i “Sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.” maddesine erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.” maddesine kadın öğrencilerin %76’sı “Bazen”, %24’ü “Sıklıkla”, erkek öğrencilerin %2,9’u “Nadiren”, %29,4’ü “Bazen”, %67,6’sı “Sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.” maddesine kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.” maddesine kadın öğrencilerin %48’i “Nadiren”, %28’i “Bazen”, %8’i “Sıklıkla”, erkek öğrencilerin %29,4’ü “Nadiren”, %26,5’i “Bazen”, %41,2’si “Sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.” maddesine erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddesine kadın öğrencilerin %48’i “Nadiren”, %24’ü “Bazen”, %12’si “Sıklıkla”, erkek öğrencilerin %17,6’sı “Nadiren”, %35,3’ü “Bazen”, %35,3’ü “Sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” maddesine erkek öğrenciler, kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Anketin “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” maddesine kadın öğrencilerin %76’sı “Bazen”, %24’ü “Sıklıkla”, erkek öğrencilerin %2,9’u “Nadiren”, %29,4’ü “Bazen”, %67,6’sı “Sıklıkla” yanıtını vermişlerdir. Sonuç olarak “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” maddesine erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre daha fazla olumlu yanıt vermişlerdir.

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin anlamı bilinmeyen sözcükleri tahmin etmeye çalışırken yaptıklarının yaşlarına göre farkı olup olmadığını anlamak amacıyla ki-kare analizi uygulanmış ve bulgular Çizelge 9’da verilmiştir:

Çizelge 9. Anlamı bilinmeyen sözcükleri tahmin ederken başvuru alan çıkarım stratejilerinin yaşlarına göre farkına ilişkin değerler

		Ki-kare	p
9	Herhangi bir dil bilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim	3,870	,694
10	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.	3,078	,545
11	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.	3,599	,463
12	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.	1,678	,947
13	Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.	5,914	,433
14	Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.	2,039	,729

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yaşlarına göre “Herhangi bir dil bilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.”, “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” maddelerine verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait ki-kare değerlerinin tümü $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yaşlarına göre anketin “Herhangi bir dil bilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.”, “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” maddelerine verdikleri yanıtlar açısından aralarında fark olmadığını göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonuçlarına göre genel olarak yabancı öğrenciler, bir metinde anlamını bilmedikleri sözcüklerle karşılaştıklarında “Türkçe- ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.” ve “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.” stratejilerini sıklıkla kullanmaktadırlar. Bununla birlikte “Türkçe-Türkçe türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.” ve “Sözcüğü göz ardı ederim.” stratejilerini ise nadiren kullanmaktadırlar. Nazarı ve Gürlek (2021) çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Afgan öğrencilerin sözcük öğrenme stratejilerinden ‘sözcük türüne bakma, anlam ilişkilerinden yola çıkma (eş anlam, zıt anlam, yakın anlam) ve bağlamdan hareketle tahmin etme’ stratejilerini sıklıkla kullandıklarını tespit etmişlerdir. Yığın (2013) ise çalışmasında Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenenlerin kelime öğrenim stratejilerinden

‘bağlamdan hareketle tahmin etme’yi sıklıkla kullandıklarını, ‘kelimeyi göz ardı etme’ stratejisini ise hiç kullanmadıklarını ifade etmiştir.

Ülper ve Çetinkaya’ya (2020) göre Türkçeyi yabancı dil olarak C1 düzeyinde öğrenen öğrenciler bilinmeyen bir sözcükle karşılaştıklarında sırasıyla en fazla “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım”, “Sözcüğü bir yere not ederim”, “Öğretmenden yardım isterim” stratejilerini kullanmaktadırlar. Yine aynı çalışmada öğrencilerin bilinmeyen bir sözcükle karşılaştıklarında sözlükleri (Türkçe-Türkçe/ Türkçe ana dili) aynı oranda kullanmayı tercih ettiklerini tespit edilmiştir. Oysa bu araştırmada öğrencilerin Türkçe-ana dili türündeki sözlüğü, Türkçe-Türkçe türündeki sözlüklere göre daha fazla tercih ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe-ana dili türündeki bir sözlüğü kadın öğrencilerin erkeklere göre daha fazla tercih ettiği görülmektedir. Nazarı ve Gürlek (2021) çalışmalarında, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Afgan öğrencilerin sözcük öğrenmede belirleme stratejilerinden iki dilli sözlükleri (Türkçe-Farsça) kullanma ve bilişsel stratejilerden sözcüğü not etme stratejilerini yüksek düzeyde kullandıklarını belirlemişlerdir. Yığın (2013) çalışmasında Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin kelime öğrenmede bilişsel stratejilerden not etmeyi yüksek düzeyde kullandıklarını ifade etmiştir. Ayrıca çalışmada öğrenciler tek dilli sözlükler yerine iki dilli sözlükleri kullanmayı tercih ettiklerine yönelik görüş bildirmişlerdir. Baskın vd. (2017) ise çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin iki dilli sözlük kullanma stratejisini daha fazla tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yine bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından not etme stratejisinin en az kullanılan strateji olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre öğrenciler, anlamını bilmedikleri bir kelimeyi tahmin ederken “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için metnin konusuna ilişkin artalan bilgimi kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” stratejilerini sıklıkla kullanmaktadırlar. Benzer şekilde Ülper ve Çetinkaya (2020) katılımcıların “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” stratejisini daha fazla kullandıklarını tespit etmişlerdir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.” ve “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” stratejilerini ise bazen kullanmaktadırlar. Bu sonuç, yabancı öğrencilerin bilmedikleri kelimelerin anlamını tahmin ederken dil bilgisel ipuçlarını daha az kullandıklarını, anlam bilgisiyle ilgili stratejileri daha çok kullandıklarını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Memiş (2019) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin de kelime öğretiminde beceri kazandırma stratejilerinden ek-kök-gövde ilişkisinden kelimenin anlamını tahmin etme stratejisini nadiren kullandıklarını tespit etmiştir. Nazarı ve Gürlek (2021) ise çalışmalarında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Afgan öğrencilerin sözcük öğrenme

stratejilerinden ek-kök-gövde ilişkisine dikkat etme stratejisini orta düzeyde kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Yığın (2013) Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenenlerle yaptığı görüşmelerde, öğrencilerin ek-kök-gövde ilişkisinden hareketle kelimenin anlamını tahmin etme stratejisini hiç kullanmadıklarını; Kütükoğlu (2019) ise benzer şekilde bu stratejinin kullanımının düşük düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Türkçenin yapısal özelliklerinden dolayı ek-kök-gövde ilişkisinden hareketle kelimenin anlamını tahmin ettirmenin ve öğrenciye bu doğrultuda bir strateji kazandırmanın önemi büyüktür.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri bir sözcükle karşılaştıklarında kullandıkları çıkarım stratejilerinin dil seviyelerine göre farkına bakıldığında C1 düzeyindeki öğrencilerin “Sözcüğü göz ardı ederim.” stratejisini B2 seviyesindeki öğrencilere göre daha az kullandıkları söylenebilir. Bu sonuç, seviye ilerledikçe öğrencilerin sözcüğü yok sayarak anlama farklı şekillerde ulaşma yolunu daha fazla tercih ettiklerini göstermektedir. C1 seviyesindeki öğrencilerin B2 seviyesindeki öğrencilere göre “sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları arama” stratejisini daha fazla kullandıkları da söylenebilir. Benzer şekilde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri bir sözcüğü tahmin ederken kullandıkları çıkarım stratejilerinin dil seviyelerine göre farkına bakıldığında “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.” ve “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” stratejilerini B2 seviyesindeki öğrencilerin C1 seviyesindeki öğrencilere göre daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Bu sonuca benzer olarak Büyükahıskı ve Çebi Kozallık (2018), yabancı dil öğrencilerinin kelime öğrenme stratejileri kullanım sıklıklarının belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında ileri seviyedeki öğrencilerin ‘anlamı bilinmeyen kelimeyi başkalarına sorarak keşfetme, empati kurma ve yardımlaşma’ gibi stratejileri alt seviyedeki öğrencilere göre daha fazla kullandıklarını tespit etmişlerdir. Bu durum dil yeterliliği arttıkça öğrencilerin strateji kullanmada daha bilinçli ve bağımsız oldukları sonucunu ortaya koymaktadır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri bir sözcükle karşılaştıklarında kullandıkları çıkarım stratejilerinin cinsiyete göre farkına bakıldığında “Türkçe-ana dilim türü bir sözlükten sözcüğün anlamına bakarım.”, “Öğretmenden yardım isterim.” ve “Sözcüğü bir yere not ederim.” stratejilerini kadın öğrencilerin erkeklerden daha fazla kullandıkları; erkek öğrencilerin ise “Sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarmaya çalışırım.” ve “Sözcüğün anlamı için kendi içinde ipuçları ararım.” stratejilerini kadınlardan daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri bir sözcüğü tahmin ederken kullandıkları çıkarım stratejilerinin cinsiyete göre farkına bakıldığında “Herhangi bir dilbilgisel ipucu içeriyor mu diye bilinmeyen sözcüğü incelerim.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için aynı cümledeki diğer sözcüklerin anlamını kullanırım.”, “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için çevresindeki cümlelerde dilbilgisel ipuçları ararım.”, “Sözcüğün herhangi bir bölümünün (kök, gövde) anlamını bilip bilmediğimi incelerim.” ve “Bilinmeyen sözcüğün anlamını tahmin etmek için paragrafın veya metnin anlamını bütün olarak kullanırım.” stratejilerini erkek öğrenciler kadınlara göre daha fazla kullanmaktadırlar. İlgili alan yazınında kız ve erkek öğrencilerin kelime öğrenme

stratejilerini kullanma boyutlarında farklılaştığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Örneğin kız öğrencilerin kelime öğrenirken sözcük listesi hazırlama, sözcükleri yazarak tekrar etme, sözcüklerin sesletimleri dinleme, sözcük defterleri kullanma, sözlüğe bakma gibi stratejileri erkek öğrencilerden daha sık kullandıkları tespit edilmiştir (Wei, 2016). Ayrıca yine ilgili alan yazınına göre üst-bilişsel stratejileri kızlar, sosyal stratejileri ise erkekler daha çok kullanmayı tercih etmektedirler (Behbahani, 2016; Büyükahıska & Çebi Kozallık, 2018).

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri bir sözcükle karşılaştıklarında kullandıkları çıkarım stratejilerinin yaşlara göre farkına bakıldığında “Bir arkadaşımдан yardım isterim.” stratejisini 21-30 yaş arası ve 31 yaş ve üstündeki öğrenciler, 20 yaş ve altındaki öğrencilere göre daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri bir sözcüğü tahmin ederken kullandıkları çıkarım stratejilerinin yaşlara göre farkına bakıldığında ise verdikleri yanıtlar açısından aralarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bununla beraber Nazarı ve Gürlek (2021) Türkçeyi yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Afgan öğrencilerin sözcük öğrenme stratejilerinden arkadaş ve öğretmene sorma stratejisini orta düzeyde kullandıklarını tespit etmişlerdir. Yığın (2013) ise çalışmasında Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenenlerin kelime öğreniminde öğretmene ve arkadaşına sorma stratejisini sıklıkla kullandıklarına yönelik görüş bildirdiklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde Memiş (2019) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin kelime öğretiminde kontrol stratejilerinden sözlüğün anlamını sözlükten, arkadaşlarından, öğretmeninden sorarak öğrenme stratejisini sıklıkla tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Öneriler

Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B2 ve C1 düzeyindeki öğrencilerle yürütülmüştür. Diğer dil seviyelerindeki öğrencilerin de anlamını bilmedikleri sözcüklerle karşılaştıklarında kullandıkları stratejilerin neler olduğunu tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak 14 maddelik bir anket kullanılmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin anlamını bilmedikleri kelimelerle karşılaştıklarında hangi stratejileri kullandıklarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini tespit etmeye yönelik nitel çalışmalar yapılabilir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere, anlamını bilmedikleri kelimelerle karşılaştıklarında hangi çıkarım stratejilerini kullanabileceklerine dair eğitim verilebilir. Bu stratejilerin tanıtılması öğrencilerin farkındalıklarını artırabilir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenlere de öğrencilerin anlamı bilinmeyen kelimelerle karşılaştıklarında hangi çıkarım stratejilerini kullanabileceklerine dair eğitim verilebilir. Öğreticilerin bu konuda farkındalık kazanması stratejilerin kullanımı açısından önemlidir.

Kaynakça

- Apaydın, D. (2007). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir yöntem denemesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baskın, S., İscan, A., Karagöz, B., & Birol, G. (2017). The use of vocabulary learning strategies in teaching Turkish as a second language. *Journal of Education and Practice*, 8(9), 126-134.
- Behbahani, A. R. (2016). A survey of university students' knowledge of vocabulary learning strategies and influential factors in middle east. *Journal of Language Teaching and Research*, 7(4), 646-654.
- Biçer, N., & Polatcan, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime öğrenme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Journal of Turkish Research Institute*, 54, 811-828.
- Brown, H. D. (2001). *Teaching by principles an interactive approach to language pedagogy*. Addison Wesley Longman.
- Büyükahıska, D., & Çebi Kozallık, R. H. (2018). Yabancı dil öğrencilerinin kelime öğrenme stratejileri kullanım sıklıkları. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 307-327.
- Büyükkiz, K. K., & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 145-155.
- CEFR (2020). *Common european framework of reference for languages: learning, teaching assessment companion volume with new descriptors*. Council of Europe.
- Cemiloğlu, M., & Ogur, E. (2016). Okuma öğretiminde biliş ve üst-biliş stratejileri. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 46-53.
- Demirel, M. V. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere kelime öğretiminde farklı kelime gruplarının kullanımının etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(4), 286-299.
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel araştırma sarmalı*. Seçkin Yayınevi.
- Güneş, F. (2011). İlköğretimde sesli okumanın önemi ve yararları. *Millî Eğitim Dergisi*, 41(191), 7-23.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. baskı). Nobel Akademi Yayıncılık.
- Kütükoğlu, A. İ. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kullandıkları dil öğrenme stratejileri ve belirsizlik hoşgörüsü düzeyleri*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Memiş, M. (2019). Yabancılar Türkçe öğretenlerin başvurdukları kelime öğretim stratejilerinin belirlenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(28), 275-300.
- Nazarı, N., & Gürlek, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Afgan öğrencilerin sözcük öğrenme stratejileri. *Dilbilim*, 37, 89-104.
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods* (4th ed.). Sage Publications.
- Qian, D. D. (2004). Second language lexical inferencing: Preferences, perceptions, and practices, In Paul Bogaards & Batia Laufer (Eds.) *Vocabulary in a Second Language: Selection, acquisition, and testing*, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Serçe, H. (2019). Kelime öğrenme stratejileri öğretiminin kelime öğrenme ve strateji kullanma üzerindeki etkileri. *Turkish Studies Educational Sciences* 14(4), 1675-1695. DOI: 10.29228/TurkishStudies.23327 ISSN: 2667-5609.
- Tok, M., & Yığın, M. (2014). Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde öğrencilerin kullandıkları kelime öğrenme stratejileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, 265-276.

- Ülper, H. & Kiraz, E. (2018). Metni kavramada belirleyici olan bilinmeyen sözcük oranı eşikleri: Ortaokul öğrencileri açısından bir durum belirleme çalışması. Uzun, N. E. ve Bozkurt, B. Ü. (Ed.), *Türkçenin eğitimi-öğretiminde kuramsal ve uygulamalı çalışmalar-10* içinde (s. 25-37). İstanbul: İstanbul Okan Üniversitesi Yayınları.
- Ülper, H., & Çetinkaya, G. (2020). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin okuma sürecinde bilinmeyen sözcüklerle karşılaşınca başvurdukları çıkarım stratejilerine ilişkin görüşler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 107-121.
- Wei, N. (2016). Gender differences in the use of English vocabulary learning strategies in Chinese senior high schools. *Studies in Literature and Language*, 12(4), 58-62.
- Yığın, M. (2013). *Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde öğrencilerin kullandıkları kelime öğrenme stratejileri*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.

EXTENDED ABSTRACT

Strategies Used by Learners of Turkish as a Foreign Language to Infer the Meaning of Unknown Words

In order for students to understand the texts they read and listen to, they need to have knowledge of the words in the text. It is difficult for foreign language learners to know the meaning of every word. For this reason, students need to develop some strategies. Having an idea about unknown words and guessing unknown words from the text are the most frequently used and useful contextual inference strategies.

Insufficient knowledge of word meanings is considered one of the main problems for students in the process of reading and understanding texts. Students may tend to develop negative attitudes toward reading when they encounter a large number of unknown words in a text. Therefore, the aim of this study is to help students develop positive feelings about reading through contextual prediction strategies for unknown words.

The aim of this study is to determine the inference strategies used by learners of Turkish as a foreign language when they encounter words with unknown meanings. In line with this purpose, the research questions are expressed as follows: What are the strategies used by learners of Turkish as a foreign language in making sense of unknown words? Does the use of these strategies differ according to age, gender, and language level?

The research was designed as a descriptive survey model. The descriptive survey model is an approach that aims to describe a past or still existing situation as it is. In this type of research, the events and situations are investigated in detail and these studies are generally known as survey research (Erkuş, 2005). Karasar (2006) defines general survey models as the survey arrangements carried out on the whole population or a group of samples taken from the population in order to reach a general judgment about the population in a universe consisting of a large number of elements.

A 14-item 4-point Likert-type questionnaire developed by Qian (2004) and adapted into Turkish by Ülper and Çetinkaya (2020) was used to determine the strategies used by

learners of Turkish as a foreign language when they encounter unknown words. The first 8 items of the questionnaire aim to determine the strategies used by learners of Turkish as a foreign language regarding what they do when they encounter an unknown word. The other 6 items aim to determine the strategies they use when guessing the meaning of an unknown word.

According to the results of the study, in general, when foreign students encounter a word whose meaning they do not know in a text, they frequently use the strategies of “I look up the meaning of the word from a dictionary of Turkish-mother tongue type” and “I try to infer the meaning of the word from the context.” However, they rarely use the strategies “I look up the meaning of the word from a Turkish-Turkish type dictionary” and “I ignore the word.”

According to Ülper and Çetinkaya (2020), when students who learn Turkish as a foreign language at the C1 level encounter an unknown word, they mostly use the strategies “I look for clues within myself for the meaning of the word,” “I write down the word,” and “I ask the teacher for help,” respectively. Similarly, Ülper and Çetinkaya (2020) found in their study that C1-level students who learn Turkish as a foreign language prefer to use dictionaries (Turkish-Turkish / Turkish-native) at the same rate when they encounter an unknown word. However, in this study, it was determined that students preferred a Turkish-language dictionary more than a Turkish-Turkish dictionary. In addition, it was determined that female students preferred a dictionary of Turkish-native language type more than male students.

When we look at the difference between the inference strategies used by learners of Turkish as a foreign language when they encounter a word whose meaning they do not know according to their language levels, it can be said that students at the C1 level use the strategy “I ignore the word” less than students at the B2 level. This result shows that as the level progresses, students prefer reaching meaning in different ways rather than ignoring the word more. It can also be said that students at the C1 level use the strategy of “looking for clues within the word itself for its meaning” more than students at the B2 level. Similarly, when the difference between the inference strategies used by learners of Turkish as a foreign language when guessing a word whose meaning they do not know is analyzed according to language levels, it was found that students at the B2 level used the strategies “I examine the unknown word to see if it contains any grammatical clue” and “I examine whether I know the meaning of any part of the word (root, stem)” more than students at the C1 level.